

FOLK OG LAND

Nr. 1 - 1953 - 2. årgang

 Abonnementspris: Kr. 16,— pr. år, kr. 8,— pr. halvår, kr. 4,— pr. kvartal.
 Annonsepris: 32 øre pr. mm. Utkommer i Oslo hver lørdag.

Lørdag 10. januar 1953

Grip de blonde kvinnene . . .

Den mangfoldige sovjet-russiske forfatteren Ilja Ehrenburg, som ennå en tid beveger seg på ærens vaklende tinde, har fått Stalins «fredspris». Han har også gjort seg gjeldende på fredspartiskongressen i Wien like før jul. Men er det noen som erindrer at han under den annen verdenskrig var kultur- og politisk medarbeider i den hederskronede Gøteborgs Handelstidning? Han var også Kremles propagandaminister da det gjaldt om å stimulere den røde armeen til innmarsj i Europa, som ifølge Roosevelt og Churchill og alle deres krigsdemokratiske venner her i landet var et kors-tog av edleste sort. Han viste begavelse til å hisse steppens vepnede horder til denne

frelsermisjon. Blant de appeller som skulle sette fart i disse soldater ved deres konfrontasjon med vesterlandet, var også følgende: «Grip de blonde kvinnene som deres bytte — og knus det germanske overmott».

I massevoldtektenes og sadismens tegn fulgte de asiatiske horder jøden Ilja Ehrenburgs appell. Og så satt han nå forleden som en av dirigentene ved fredskonferansen i Østerrikes skjendede hovedstad.

Hva sier så vår egen hjemmefront, som nettopp har feiret julen i fred og — ja nesten overflod? De er også medskyldige i det som har hendt, selv om de nok i dag vil unnskyldte seg med at de «visste det ikke».

Er Trygve Lie skyll i Korea-krigen?

Stortingsmann Jakob Friis (A) er ikke enig i regjeringens utenrikspolitikk og fra nyttår utgir han en ukeavis ved navn «Orientering».

I et prøvenummer av bladet saker vi nedenstående «petit» om Trygve Lie, undertegnet av Friis kjente merke:

Når en mann går fra en høy politisk stilling er forklaringen aldri bare av personlig art, men langt mer at den politikken han var eksponent for, har slått feil.

Slik er det også med Trygve Lie. Han er falt som offer for Trumans og Achesons og sin egen Korea-politikk.

I en samtale jeg hadde med ham sist han var i Oslo, spurte jeg ham om han hadde lest I. F. Stones bok: The hidden History of the Korean War. (Turnstile, London 1952). Ærlig talt, sa jeg, har jeg vært sterkt opptatt av det skumle problemet som Stone reiser, om hvorvidt du bare ga Sikkerhetsrådet et utdrag på 38 ord av den rapporten til State Department som ble utgitt i Korea, hvis original var på 171 ord. Ble Sikkerhetsrådet, slik som Stone påstår, satt i en tvangssituasjon uten å ha fått vite at rapporten i original inneholdt vektige forbehold?

— Jeg kjenner Stones bok godt, sa Lie. Alle de dokumentene han

taler om, vil bli lagt fram i en hvitbok.

Jeg sa jeg var gla for det og spent på å få hvitboka. Men til nå har jeg ikke hverken hørt eller sett noe til den.

Hvis det amerikanske folk er kommet til det (og forhørene etter McArthurs fall syntes å bekrefte det), at Stones framstilling er riktig, og at FN på møtet om ettermiddagen 25. juni ikke fikk alle de foreliggende opplysninger om stillingen i Korea — den jugoslaviske representanten i Sikkerhetsrådet antydte det og stemte mot godkjenningen av Trumans ordre om formiddagen til de amerikanske styrkene i Korea — da finner jeg det høyst forståelig at Lie etter valgfallet fant det riktigst å følge dem som hadde hovedansvaret for Koreakrigen; og som hadde fått valgets dom mot seg. Truman prøvde som man husker under valgkampen å gjøre Eisenhower til sin medskyldige for Koreakrigen. Men det kunne selvfølgelig ikke lykkes ham. De politiske lederne Truman, Acheson og for FN's vedkommende, ble utvilsomt på sin egen del det prinsipale ansvaret for krigsordren, mens Eisenhowers ansvar bare var sekundært.

Men faren ved at den sekundært ansvarlige nå er blitt den primært ansvarlige både for den amerikanske politikken og den militære krigføringen, blir naturligvis ikke mindre av den grunn.

nok indirekte — at vestmaktene tok sikte på å provosere tyskerne til aksjon mot Norge slik at britene og franskmennene kunne gå iland uten å møte norsk motstand. Målet var først og fremst å stoppe malmeksporten og sikre seg norskekysten.

Derry feller en hard dom over de vestallierte operasjoner den 8. april. Da rapportene kom til London om at den tyske flåten var gått til sjøs om morgenen den 8. april, utsatte det britiske admiralitet på eget ansvar og uten å underrette statsminister Chamberlain, landgangen i Narvik, Trondheim, Bergen og Stavanger, og konsentrerte alle ressurser om å innvikle tyskerne i et avgjørende slag i Nordsjøen.

INTERESSANTE KOMMENTARER FRA PROFESSOR KOHT

«Verdens Gang» har forelagt Derry's opplysninger for professor Halvdan Koht som var Norges utenriksminister i 1940. Koht uttaler at allerede i 1940 ble disse opplysningene lagt fram av tyskerne og for så vidt er de ikke nye.

Det interessante er at britene nå innrømmer at de hadde slike planer etter at de gjennom flere år har benektet påstanden om dem.

Opplysningene i den nye britiske boken viser ellers, sier Koht, at granskingskommisjonen i 1945, når det gjelder de politiske farenemener som var til stede våren 1940, har gitt en fullstendig uriktig vurdering. Granskingskommisjonen har ensidig sett farene for tysk angrep og hevdet at det ingen trusler forelå fra vestlig side enda de var klare nok.

(I denne forbindelse er det på sin plass å nevne at den britiske minister i Oslo for noen år siden protesterte mot dr. Scharffenbergs påvisninger av engelskmennenes spill i 1940, — en protest som nå kommer i et ganske eiedommelig lys når man leser dr. Derrys bok).

Videre vil vi sitere Kohts uttalelser den gang:

«Eg trur for min del at England og Frankrike gjerne vil driva Noreg ut or nøy-tidligere innrømmet — riktig-

«Årets frekkeste bok»

Den norske pressen og «Eventyret om Solbris»

Det er typisk for den norske pressen at den stort sett har tidd helt stille om Solbrisboken.

Avisene skriver i alminnelighet om alle bøker de mottar fra forlagene, men om «Eventyret om Solbris» har det vært tyst.

En av de få aviser som har anmeldt den er «Fædrelandsvennen» i Kristiansand hvor Steen Benneche anmelder den, og i sin anmeldelse i grunnen gir fullgodt svar på hvorfor pressen tier stille.

Som tittel på anmeldelsen står: «Årets frekkeste bok», og vi hitsetter:

Det er iallfall årets frekkeste bok, det kan trygt sies. Kanskje er det den frekkeste bok som noen gang er kommet ut i Norge.

Vi har vel ennå «Solbris»-eskapaden i frisk erindring. Det var i 1947 at 11 mann, de 10 med et uoppgjort landssvikoppgjør foran seg, stakk av med «Solbris» — Chr. Michelsens 45 år gamle lystyacht. Det var en spenende ferd. For fire av deltakerne var kanskje forberedelse til turen kanskje det mest spennende, det bestod i en velorganisert flukt fra landssvikfangeleir. Selve reisen via England, Spania over Atlanterhavet i det vesle utrangerte nøtteskalsom ble ytterligere dramatisert ved den heseblesende jakt som

ble foranstaltet på rømningene.

Det var kanskje avis-overskriftene som opptok jakten med den største effekt, men det var dog i den anledning Hordaland Politid. (Forts. s. 5)

Fakta om 9. april 1940

Britisk - Fransk landgang var planlagt og vedtatt i april

England letter på sløret

De oppsiktsvekkende opplysninger om felttoget i Norge som den britiske historiker dr. T. K. Derry legger frem i den offisielle britiske versjon av handlingsforløpet, gir et dystert bilde av den planløshet og mangel på handlekraft som svekket den allierte krigsførsel.

Dr. Derry kaster også lys over det spill bak kulissene som med all ønskelig tydelighet avslører hvordan vestmaktene strevet med å trekke Norge inn i krigen uten selv å komme i krig med oss.

Myten om det ensidige tyske overfall på Norge er slått grundig i hjel. Alle påstander som har vært hevdet av vestmaktene propagandapparat kommer i et underlig lys, og man forstår meget som før var dunkelt.

Dr. Derry's beretning «The Campaign in Norway» er bygget på autentiske rapporter og bilder som hittil ikke

har vært tilgjengelige, og da den er sanksjonert av den britiske regjering må man tro at hans fremstilling ligger

FOLK og LAND

Utgitt av et interessentskap.
 Redaktør F. Brun Knudsen.
 Treffes hver tirsdag kl. 9—19.
 Telefon 55 76 56. Postboks 1407
 Forretningsavd.: Kierschowsgt. 5
 — Oslo — Postgiro 164 50
 Sambandstrykkeriet A/S

De har talt om - - -

Godt nyttår! Det er så liketil og lett å si det, og det koster ikke noe — hverken eftertanke eller selvovervinnelse. For vi er så gode og så selvgode alle sammen.

Men er betingelsene til stede for et virkelig godt nyttår? Derom kan vel meningene være delte.

Vi har i den drøye juletid sittet og bladd i gamle papirer, og blant dem finner vi en dobbelttegning av en fremskutt karikaturtegner fra den tid, da Dreufussaken delte det franske folk i to bittert fiendtlige leirer. På tegningen til venstre ser man en selskapeleg sammenkomst som innledes av verten med: «Nå er vi altså enig om, at vi absolutt ikke snakker om Borderauet». (Det var Dreufussakens avgjørende og mest omstridte dokument). På tegningen til høyre sees det samme interiør og det samme selskap, men det hele ser ut som en valplass og underskriften er: «De har talt om Borderauet!»

Og vi kan heller ikke la være å tale om vårt eget Borderau, selv om verten aldri så meget ønsker at vi skal tie om det. For vårt Borderau er atmosfæren av fortielse og mistenkelig-gjørelse, av hvisken omkring (han og/eller hun er landssviker) og det formanende gnål om at det nå må bli ro omkring det politiske rettsoppgjør: Det er så lenge siden

Nett, det er ikke lenge siden. Vi er fortsatt midt oppe i det, og det blir ikke ro omkring det, før vi har fått den utvetydige erkjennelse av, at det her var og er et politisk oppgjør, at det ikke er noe diskriminerende i å være dømt og straffet av de politiske p. t. makthavere, og at det nå er på tide å bli enig om en hurtig sosial oppreisning med alle dens følger.

Vi må tale om vårt Borderau fordi vi er dømt æreløse og pranger i strafferegistret. Vi må tale om det, fordi vi tross alle velmente nyttårsønsker står utenfor. Storparten av de dømte og storparten av dem — som har tilbragt år av sitt liv i de politiske fangeleirer under nedverdiggende forhold med regjeringens kommunistiske lakeier som voktere, har i de siste år klart å stå seg igjennom, men uhyggelig mange er avsporet, satt ut av stillinger som de har ofret mange ungdomsår for å utdanne seg til, og ser fremtiden svart i svart. Det er her at det må reises en aktiv folkeopinion — ikke bare et lett utalt «godt nyttår». Det må gjøres rent bord, og vår oppgave i kommende tider er å kjempe for dette, kjempe til det er oppnådd en forståelsesfred — altså noe varig og gjensidig.

Om dette arbeide bør vi om støtte ikke bare fra vår egen leir, og da særlig fra dem som er kommet et godt stykke inn på sørsiden igjen, men også fra alle dem, som har tydet tidens tegn og lært av den gyldende sannhet og av de dystre fremtidsperspektiver. Vi må bli et folk igjen, mens det ennå er tid.

Og inntil dette skjer, forsetter vi å tale om Borderauet.

Det har hevet seg røster som mener at det navn som er valgt som tittel på avisen vår ikke er godt nok.

Det har hevet seg røster som mener at det navn som er valgt som tittel på avisen vår ikke er godt nok. Det foreligger en rekke forslag til navn, men ingen av dem er etter vår mening bedre enn det vi har valgt.

Vi er imidlertid interessert i å høre hva leserne mener om dette og er åpne for forslag.

Det store spill bak kulissene

Frihetskjempernes tragiske skjebne

Om det som skjedde i den annen verdenskrigs siste forvirrede dager har vi fått lite å vite. Meget ble glemt i seiersrusen, ennå meget mer ble stukket under stolen, og når det nå litt etter litt avsløres, er man blitt så sløve at selv de mest hårreisende tragedier beskes bare som film og ikke som den mest grufulle virkelighet satt i scene av stormaktenes politikere.

La oss friske litt på hukommelsen.

I det herjede Frankfurt am Main kan man støte på et stort, moderne utstyrt kontorkvartal med flere hundre funksjonærer, som med vestmaktens økonomiske hjelp arbeider for Russlands befrielse fra bolsjevismens åk. Det er organisasjonen Frie Russland, som er grunnlagt av landflyktige russiske antikommunister. I den kalde krigen mellom øst og vest ansees de i dag for å være de vestlige demokratiers verdifulle støtte.

I årene etter verdenskrigen har seierherrene i vest fått lære om igjen. Til å begynne med var de menn, som i dag med rund hånd finansieres med amerikanske dollars ikke noe annet enn landsforrædere fordi de utnyttet Tysklands krig mot Moskva til forsøk på å styrte Stalinismen. General Vlassov, storparten av medlemmene i hans befrielseskomité og hundretusener soldater og offiserer i hans frihetsarmé ble av Eisenhower overgitt til Stalins fryktelige hevn. Noen av dem unnkom, og det er på disse rester at man nå i USA-politiken søker å bygge opp visse forhåpninger om å kunne skape en ny front bak jernteppet.

Vlassovs tragedie er forsåvidt kjent, men de færreste vet noe om et like stort sørgespill som ble satt i verk av englenderne i dødsdalen i Kärnten, hvor britene overløt til sine kjære venner i tsjekaen mer enn 150 000 antikommunistiske kosakker med hele deres forråd, med kvinner, barn og hester. Dette er skildret i en bok av Edwin Erich Dwinger: «Sie suchten die Freiheit», et fantastisk skuespill om det ukrainske rytterfolks skjebnevei. Man trodde tidligere at kommunistene gjennom deportering og massehenrettelser

hadde utryddet all oppstand blant de frihetselskende kosakker ved Dnjepr, Don og Volga. Men da de tyske tropper i krigens første del rykket dypt inn i disse områder, fant de til sin overraskelse en frihetsbevegelse som med ett slag vokste frem mot bolsjevismen. Tyskerne ble mottatt som befriere, kosakkenes hetsmaner samlet sine menn under fanene, kavalleridivisjoner ble stampet opp av marken for å bekjempe den felles fiende i Kreml. Selv fra Georgiens bergstammer kom tusental av våpenføre menn, og folkene var i den første tid bemektiget av en frihetsrus etter årtiers terror. Dessverre var det toneangivende tyske partiapparat likesom overfor Vlassov ikke innforstått i dette, misgrep fulgte på misgrep og en virkelig folkereisning kom ikke i stand. Og så begynte den tyske retretten. Rytterfolkene fulgte i uendelige tøg med kvinner, barn og bohaver for å unndra seg tsjekaens fryktelige hevn. De nådde frem til Jugoslavia, hvor de ble satt inn i kampen mot partisanene som egne forband, videre til Nord-Italia og endte i Kärnten hvor de kapitulerte for englenderne. Og så ble de nådeløst overlatt til de bolsjevikiske horder. Disse tapreste blant de tapre i kampen mot bolsjevismen, tok i tusenvis livet av seg og hele sin familie, resten ble ført til Russland, hvor ingen har hørt noe fra dem.

Alt dette er skildret med en rystende realisme, og denne tragedie er såvisst ikke noe æresminne for engelskmennene og deres store kriger, mr. Churchill.

I denne forbindelse kan vi også nevne det stående spørsmål, hvorfor amerikanerne ikke rykket frem og besatte Praha i krigens siste time. Det er besvart av Jürgen Thorwald i hans bok: «Das Ende an der Elbe», og her sies det tydelig ifra at det var Eisenhower som bøyet seg for russernes krav om å stanse og overløte innmarsjen i Praha til de russiske tropper med de redselsfulle resultater, tross general Pattons krav om å få ordre om å rykke frem. Dette bekreftes også av generalen selv i hans bok: «War as I know it».

Dette tar også litt av glansen av den forgudede Eisenhower, og det er på denne bakgrunn man må se det som senere er hendt i det ulykkelige Tsjekkoslovakiet.

Verdens Gang

manglet

førstesidestoff

«VERDENS GANG» som etter fattig evne forsøker å konkurrere med «Dagbladet» om publikums gunst i form av sensasjonstitler hadde den 29. desember et svært oppslag på første side som gikk ut på at det hadde vært «palassrevolusjon i Forbundet» og at resultatet var at «8. Mai» var gått inn og at seierherrene i «revolusjonen» var begynt utgivelsen av «Folk og Land».

Neste gang «Verdens Gang» mangler stoff til sin første side vil vi anbefale avisen å bruke det moderne kommunikasjonsmiddel telefonen, så står vi til tjeneste og så slipper «Verdens Gang» å koke suppe på en pølsepinn. Avisens lesere ville uten tvil være mere tjent med at nyhetsstoffet ikke blir diktet av en eventyrfortellende journalist.

C. O. Gundersen er meddelt avskjed som justisminister etter ansøking og dermed er et tragisk kapittel i vår rettshistorie avsluttet. Han ble justisminister i Gernhardsens regjering i 1945, og sammen med avdøde lagmann Erik Solem og riksadvokat Arntzen står han for hundreder tusen av sine landsmenn som leder av det politiske rettsoppgjør — dette oppgjør som for all fremtid vil være en svart flekk i vår saga.

Det var «Mot Dag»-istenes livssyn som preget denne manns handlinger. Iskald ironi parret med vilje til å løpe linen helt ut, fikk uttrykk i hans gjerning som justisminister, og om hundreder av år vil man fremdeles si: I Haakon VII's firtiende regjeringsår innførtes dødsstraffen påny. Det skjedde mens C. O. Gundersen var justisminister i Norge.

Mere er det vel ikke å si om dette. Gjort gjerning kan ikke gjøres om.

Den nye justisminister, Kai Knudsen, var i 1945 sorenskriver i Tinn og Heddal og var som sådan landssvikdommer. Dermed er vel allting sagt også om ham.

«DE TRE MUSKETERER»

het som bekjent Athos, Porthos og Aramis; men dette var i Dumas's berømte bok av samme navn. I Norges nyere historie heter de noe ganske annet: Nygaardsvold, Gerhardsen og Torp, som alle tre nådde ærens høyeste tinne etter i årrekker før 1940 å ha motarbeidet forsvarstanken og den nasjonale ånd i dette land.

I Duma's bok dukker det også opp en Askeladd, den ukjente unggutten d'Artagnan som greier opp og står i og helt fordunkler de 3 andre.

Så også hos oss.

Askeladden her heter Trygve Lie fra Grorud. Han gjorde det samme som «de 3 musketerer» puslet med før 1940 og reiste nevnte år utenlands sammen med dem da resultatet av deres strev forelå. Så kom han seg inn som generalsekretær ved FN med plass nær toppen av bordet og gikk tilslutt av med kr. 70 000 i årspensjon.

Den 10. desember 1952 meddeler så Ass. Press over London:

«Generalsekretær Trygve Lie ble i dag tildelt en fredspris av Krigsveteranenes verdensforbund for sitt «bemerkelsesverdi-

ge bidrag til fremme av verdensfreden». —

Askeladden har stukket ut de 3 ar tre. —

Slik kan det gå når man kan kunsten å arbeide for seg selv. S.

STEMMERETTEN

Blir der noget av dannelsen av et nytt parti, kalt «Mot Strømmen», vil jeg anbefale NS-folk å stemme på det. Det parti kunne bli nyttig for oss. Hvis ikke, så nekt å motta stemmerett, hvis mulig. Dette for ikke å gjøre deg medansvarlig i og for den katastrofe — som — etter mangt å dømme, nærmer seg. Husk statistikken for siste krig, som viser at englenderne kun seiret over tyskerne når forholdet var 10 mot 1. Til sjøs likedan: Krysseren Bismarck «jempet seierrikt i dagevis mot 75 engelske skip. Fra Korea fins ingen statistikk i så måte overfor nordkoreanerne og amerikanerne — men det ser like dårlig ut der.

K. F.

TAKK FOR AVISEN, den ser bra ut og jeg ønsker den velkom-

men. Det er opplysning, opplysning som skal til, stillferdig opplysning som undergraver løggen og etter hvert får opinionen til å snu. Det typografiske utstyr er førsteklases og avisen er derfor også blitt oversiktlig.

Jeg oppfordrer nå alle «Folk og Lands»'s lesere til hver i sær å skaffe avisen en ny abonnent. Når gode menn har ofret så pass meget for å få den i gang, er det det minste vi andre kan gjøre å skaffe den faste lesere. Det skal gi det økonomiske grunnlag.

Al.

STATSRÅDSKIFTET

Justisminister O. C. Gundersen har før jul sagt sin taburett farvel. Han føler seg syk, heter det.

Ja, skulle noen ha grunn til å føle seg syk — og kanskje især sjelelig — så må det være fhv. herr Gundersen. Lykkelig den som slipper for resten av livet å måtte trekkes med den bår som han er nødt til å bære. For et almindelig normalt menneske ville det være som et ustanselig mareritt å skulle sette seg i herr Gundersens sted, å være nødt til til enhver tid å måtte tenke på de skyldløse mennesker hvis hjem er blitt lagt øde og hvis skjebner er slått omkuld.

Som justisminister hadde O. C. Gundersen megen makt til å kunne øve gode gjerninger. Han lot imidlertid mulighetene drive seg forbi. Og nu — må regningen betales!

Må nu bare hans etterfølger ha lært av sin forgjengers forsømmelser. Må han i sin opphøyede stilling vite å handle slik at han bevarer sin helse og unngår den

skjebne som har rammet den fratredende.

O. C. Gundersen får ingen fredelig alderdom. Det har han seg selv å takke for. Det er å forutse at trykket vil øke og øke for hver en tid inntil hans siste livsens time.

Han var et misgrep i vår politiske og rettslige historie. Et av de store misgrep.

Han vil ikke bli savnet.

H. N. H.

SIDEN første nummer av «Folk og Land» kom ut har vi hatt gleden av å motta en mengde brev fra leserne med gode råd, hyggelige lykkønskninger og gode ønsker for fremtiden. Vi har forsøkt — men makter det ikke — å svare på brevene og må få lov til å takke her. Samtidig vil vi uttale håpet om at vi stadig må få lov til å beholde denne kontakt med leserne våre. Red.

UKENS KRONIKK

HAKON MEYER:

Norsk og nordisk utenrikspolitikk

Ikke sjelden hører man forsikret at det er utelukket at Nordens stater noensinne kan komme i krig med hverandre. Det hersker det broderligste forhold mellom konger og regjeringer. Men det har hendt før i verden at brødre er kommet i konflikt. Og kamp mellom brødre bruker ikke være skånsom.

I begynnelsen av siste år fremholdt den finske statsminister Kekkonen at, sett fra finsk regjeringssynspunkt ville det være det beste om alle Nordens land kunne føre alliansefri utenrikspolitikk. En slik uttalelse fra finsk side hadde dobbelt bunn. Den minnet om et forhold som kan få katastrofal betydning. Finland har etter to tapte kriger mot Russland overraskende fått bevare sin indrepolitiske selvstendighet. Men det har tapt sin fulle suverenitet. Utenriks- og militærpolitisk befinner det seg i en tvangssituasjon, som også forårsaker dets ufrivillige tilbaketrekning fra mer omfattende nordisk samarbeide. Og det inngår i avtalen med Russland, at hvis Russland angripes over annet nordisk land er Finland forpliktet til å gå med på Russlands side. Overfor denne forpliktelse ser Finland selvsagt med frykt på Norges og Danmarks reservasjonsløse tilknytning til A-pakten*. Man må på finsk side forutsette at en krig Øst-Vest uunngåelig trekker Norge og Danmark med og at baser tas i bruk for angrep på Russland. Da kan Russland kreve Finnlands aktive støtte og den må Finland gi.

Hvis man vil male fanden på veggen kan man derfor si det slik: Kommer krigen, kommer Norge og Danmark sikkert med mot Russland. Da må Finland gå med Russland. Sveri-

ge kommer imellem. Situasjonen kan være den at Russland nekter å møte i FN's sikkerhetsråd og FN stempler Russland som angriper (slik som FF gjorde ved Russlands angrep på Finland 1939). Sverige kan bli tvunget til å bryte med FN og Vesten for å bevare nøytraliteten. Men situasjonen kan også være den at Russland møter i Sikkerhetsrådet og nedlegger sin protest. Da må rådet etter Acheson-planen begrense seg til «rekommandasjoner» som i sin konsekvens forsettes føre til storkrig, forbeholder Sverige seg å ta uforpliktet stilling. Sverige kan svare: Vi vil fortsette vår tradisjonelle nøytralitetspolitikk. Den umiddelbare følge måtte bli at Sverige med militære maktmidler stengte sine grenser til de krigførende naboland. Ingen vet hvor lenge en slik holdning ville være mulig eller om Sverige senere kunne komme med «på rett side». Men da Norge-Danmark, Sverige og Finland nå går tre veier, er det utenkelig at de to første bidrar til å trekke Finland inn i en krig, mens Sverige tvinges til å stenge grensene mot dem alle for å bevare nøytraliteten. Da blir det ikke lett å bevare brorfølelsen.

En slik, i krig nærliggende fare kan ha foresvevet statsminister Kekkonen. Finland er bare forpliktet til å gå med hvis angrep på Russland kommer via annet nordisk land. Hva statsminister Kekkonen sa var da: Hvis hele Norden stod nøytralt og alliansefritt, så kunne vi i det minste utelukke denne fare for indre-nordisk krig.

Tvinges Sverige i en krigssituasjon inn på Vestmaktens side, fører det til at Sverige kan komme i krig med Finland. Det kommer til å kjennes

langt mer tragisk, enn en krig Norge-Danmark mot Finland. Ti svensk politikk er bl. a. bestemt av ønsket om å beskytte Finland. Kekkonens uttalelse var således ikke et ønske om å føre russisk tale, men en pekepinn av en for Finland og Norden truende mulighet i krigstilfelle, en situasjon som Finland selv ikke har makt til å endre.

Men hans ord hadde dypere bakgrunn. Ingen nordisk stat har så sterkt som Finland følt behovet for et samlet Norden med enhetlig utenrikspolitikk og om mulig militærallianse. I øyeblikket kan en enhetlig utenrikspolitikk ikke gjennomføres. En nordisk militærallianse er en umulighet. Men historisk betraktet er ingen politisk maktsituasjon mer enn forbigående.

Finland måtte under befrielseskriegen bygge på tysk militær bistand. Under Svinhufvuds ledelse ble landet kongerike under tysk konge og med tysk militær ledelse. Tysklands nederlag 1918 stoppet denne plan. Men den hadde vist hvor Finland måtte søke sin støtte i Østersjø-rummet. Da vinterkrigen kom i 1939 var denne støtte gått tapt. Tyskland var forbundet med Russland. Under statssjefmøtet i Stockholm mars 1939 hadde de nordiske land erklært at de i krigstilfelle ikke kunne komme Finland til hjelp. Deres isolasjonistiske politikk og for Norge-Danmarks vedkommende deres nesten fullstendige avrustning, kunne ikke gi annet resultat. Finland fikk stå alene og kunne ikke unngå nederlaget. Man hadde heller ikke på forhånd villet lytte til dem der, som Mannerheim, anbefalte et fredlig oppgjør med Moskva gjennom innrømmelser.

Straks vinterkrigen var tilende tok Finnland initiativet til forhandling om nordisk militærallianse. Initiativet var Mannerheims. Allerede 1918 ville han hindre alt for sterk tysk tilknytning og han ønsket i stedet en nordisk allianse. Mannerheim fremholder i sine memoirer at tanken på en nordisk militærallianse til forsvar for nøytraliteten var en rød tråd i hele hans virksomhet, — en tanke som i mellomkrigstiden var ganske urealabel i Norden. Vel var dengang de nordiske lands utenrikspolitikk langt mer enhetlig enn i dag. Men Sverige var det eneste land som førte aktiv militærpolitikk. Og en gjensidig nordisk militær pakt kunne ikke sluttes med land som var på det nærmeste avrustet og som ikke ønsket å oppruste. Mannerheim sier sitt eget lands politikere bitre ord fordi disse ikke så nødvendigheten av kraftigere rustningspolitikk og han hevder at dette skyldtes deres mangel på utenrikspolitisk orientering. Han hevder at Norge ved unionsbruddet i 1905 medvirket til å bryte ned Nordens enhetlige militære forsvar og aldri senere følte noen nordisk militær solidaritetsplikt. Han mener at Unionens bevarelse og en senere nordisk militærpakt, etter at Finland var blitt en suveren stat, skulle ha skapt en styrke så stor, at Finland hadde vært spart for det russiske angrep 1939 og Norge for det tyske angrep 1940.

Men han ser bort fra at også indrepolitisk ulikhet i de nordiske land hindret et så intimt samarbeid. Og fra at Moskva energisk ville ha søkt å hindre en nordisk pakt, slik Moskva momentant gjorde da Finland fremkom med sitt initiativ våren 1940.

Da den annen finsk-russiske krig brøt ut var Norge-Danmark under tysk okkupasjon. Finland hadde ingen annen bistand å regne med enn Tysklands. Mannerheim bebreider Hitler at denne ved angrepet på Russ-

* Ikke alle paktland er like reservasjonsløse. Tyrkias reservasjoner tar sikte på å beskytte Tyrkia, uten at dette påtar seg alle gjensidige forpliktelser.

Fakta om 9. april . . .

(Forts. fra side 1)

traliteten sin og inn i krigen». Dette uttale han den 22. des. i Utenrikskomiteen.

I januar 1940 sa han i Stortinget: «Eg må medgje at eg kan ikkje fri meg for den mistanken at den britiske regjeringa beint fram har sett seg til fyremål å driva oss inn i krigen».

Koht gav altså Utenrikskomiteen beskjed om sin tru 22. desember 1939, og Stortinget om sin mistanke 8. januar 1940, den sak er klar.

Da den norske pressen har behandlet de opplysninger som er kommet frem vil vi ikke gå i ytterligere detaljer. Tilbake står bare at Tyskland i Nürnberg er dømt for handlinger som England og Frankrike var medskyldige i uten derfor å bli tiltalt og straffet, og håpe at også Norge i likhet med England nå ikke vil skjule

le kjennsgjeringene selv om det måtte bli ubehagelig på den ene og andre måte.

Den norske pressen har reagert på høyst forskjellig måte over de opplysninger som nå er kommet frem. De fleste har nøyhet seg med å slå det opp i form av nyhetsstoff, endel har også kommentert Derrys bok og enkelte har behandlet saken på lederplass. Noen av de siste forsøker fremdeles, på tross av det overveldende og offisielle stoff, å hevde at begivenhetene i 1940 var et ensidig tysk overfall, fordi — sies det — tyskerne allerede høsten 1939 planla dette overfall i motsetning til de allierte som først på nyåret 1940 gikk i gang med planer og forberedelser.

Men nå nytter det ikke med krumspring og utenomsnakk

lenger. Derrys bok bekrefter hva vi alltid har hevdet, og slår endelig fast at tyskerne ble provosert til å besette Norge.

Men ikke alle norske aviser fortsetter utenomsnakk, f. eks. «Vår Land» kommer med følgende kommentar etter å ha slått fast at opplysningene som dr. Derry kommer med såvisst ikke var noen oppløftende lesning hverken for nordmenn eller briter, — og at historien er egnet til å berøve oss enkelte av krigstidens illusjoner:

«For oss laget det seg slik at vi tross det dobbelte krigsspillet kom inn i krigen på «den riktige siden» imot det Hitler'ske diktatur og forbryterstyre. Hvorledes situasjonen skulle ha blitt for oss politisk og moralsk om allierte invasjonstropper først hadde tvunget seg adgang til gatene i våre viktigste byer, er det best ikke å tale om. Så får vi takke Gud at det gikk

som de gikk og avskrive på takkens konto en del av bitterheten mot de feltgrønne».

De som stakk av

I den svenske LO's blad «Aftontidningen» skriver S. Källberg:

«Nu når oberst Gärdin har kommet med krav om at brosjyren «Når krigen kommer» skal trykkes om, kommer undertegnede med et forslag som skulle høyne kampmoralen. Det skulle uttrykkelig sies ifra i brosjyren at stats-overhoder og myndigheter som rømmer utenlands og derfra opphisser sine landsmenn til strid — når de selv er i sikkerhet — skal dømmes som landsforrædere, for krigens offer skal deles av hele folket. I motsatt fall tar undertegnede seg den frihet å kalle kommunistene for maktforrædere i stedet for landsforrædere. I siste verdenskrig var det mange som stakk for å redde sin personlige makt og lot sine landsmenn gjøre grovarbeidet, for senere med patriotisk falsk-

het å vende tilbake med krav om sine tidligere irarømte maktposisjoner.

Derfor får man høyakte kong Leopold som ble hos sitt folk da Belgia kapitulerte for overmakten, siden kongen innså at Belgia var en sjakkbonde som skulle ofres i den store kampen som utløste den annen verdenskrig».

RETTIGHETSTAPENE

kommer ikke til behandling hos landets kårne før i slutten av januar måned. Det ble ikke tid nok i høstsesjonen — og for øvrig er det ikke stortingsvalg før til høsten, da stemmeretten skal brukes.

Danmark har

ingen politiske fanger i sine fengsler lenger.

Den siste danske som var dømt etter «landssvikanordningene» i Danmark ble løslatt lille-julaften. Det var en kvinne og hun begynte soningen for forholdsvis kort tid siden.

land sommeren 1941 uttalte seg som om der allerede forelå tysk-finsk våpenbrorskap. Han tror dette skjedde for å trekke Finland inn i krigen. Men mener at Russland under alle omstendigheter ville angrepet Finland på ny 1941.

Finland er det land i Norden som har vært mest utsatt og som har lidd mest. Det som sterkest har følt hvilken betydning en nordisk forsvarsallianse kunne ha hatt. Det som sterkest har fått erkjenne hvilken betydning for Øst-Norden en kraftig tysk Østersjømakt har hatt. Også disse tanker ligger vel bak en bemerkning som Kekkonens, og disse tanker er blitt aktualisert i Finland gjennom Mannerheims memoier.

Moskvas aggressive ekspansjonspolitikk er blitt bestemmende for hele Vestens nyorientering. Den har fremtvunget Vest-Europas og Amerikas solidaritet med Tyskland som grunnlag for et felles forsvarssystem med front mot Russland. Norge-Danmark står innenfor dette forsvarssystemet, Sverige og Finland utenfor.

Sverige ga Finland en avgjørende håndsrækning da Finland måtte ha respitt for å komme ut av krigen mars 1945. Det var de vanskelige ukene da det måtte holde Russland stangen og samtidig befri seg fra alliansen med Tyskland for ikke å bli trukket med i det tyske nederlaget. Fra mars til mai 1945 befant Finland seg i en påtvungen krig med Tyskland.

For alle fire nordiske lands holdning er Russlands aggresjon, ekspansjon og maktposisjon blitt avgjørende. Finnlands hårdnakkede kamp i to kriger bevarte dets selvstendighet som stat, men det seierrike Russland dikterte landet vilkårene. Det var mulig fordi Finnlands eneste sterke støtte i Østersjø-rommet — Tyskland — var knust; og fordi Finland hadde stått alene i Norden.

Norge-Danmark trakk de ytterste konsekvenser av hvad de anså som den annen verdenskrigs mest avgjørende erfaring. Men også konvekvensen av at den mellom-europeiske festningsvoll mot øst var brutt ned. Støttet til Amerika allierte de seg med Apaktens stater som nå søker en alliert i sin motstander Tyskland til forsvar mot sin allierte Russland.

Sverige! — selvfølgelig bestemmer ikke illusjonen om å bevare nøytraliteten under en tredje verdenskrig Sveriges politikk, — selv om denne mulighet spiller en faktisk rolle i svensk debatt. Heller ikke kan Sverige tro at Moskva vil beskytte det for dets vakre blå øynes skyld, — selv om denne drøm stundom synes ha foretrevet utenriksminister Undén. Men Sverige gjør jo sine erfaringer. Russiske spionprosesser følger slag i slag. Forsvarsspionasje, industrispionasje, havnespionasje, spionasje på emigranter som har sitt arbeid i Sverige. Det kommunistiske partis argumentasjon er så søkt, innviklet og gjennomsyret av usannhet at den skremmer store flokker over i sosialdemokratiet, i stedet for å overbevise dem. Statsminister Erlander sa i Riksdagen i april om dette partiet, at det hadde ingen svensk politisk oppgave. Dets oppgave var å rakke ned på alt hvad der var svensk og å prise alt hvad der var russisk, inntil det på dette vis skapte forussetninger for at russerne innen dets rekke kunne finne det menneskemateriell de trengte til spionasje og undergraving av det svenske samfunn. Den svensk-russiske handelsavtalen, som russerne forøvrig ikke helt har utnyttet, har gjort opphavsmannen professor Myrdahl til en død mann i svensk politikk. Utenriksminister Undén ga forrige år uttrykk for stolthet over at Sverige hadde oppfylt avtaleforpliktelsene; men alle vil puste lettet når avtaletiden er omme. Man har ingenlunde glemt den

skjebne som rammet de baltiske flyktninger, som utenriksminister Undén med troskyldig motivering utleverte, straks etter at han hadde avløst Chr. Günther som utenriksminister. Og stadig vender svensk opinion tilbake til kravet om at Utenriksdepartementet mer energisk skal etterforske den svenske Budapestatsjeen Wallenberg's skjebne etter at han forsvant i russiske fengsler. Striden om sjøgrensen i Østersjøen, oppbringelsen av fiskebåtene, Moskvas lenge fordrydde svar; dets kategoriske og vilkårlige utvidelse av det russiske farvann beskjeftiget lenge svensk presse. Men fremfor alt: Russernes brutale nedskyting av ubevæpnede svenske fly over internasjonalt farvann — et provokatorisk svar på spionasjeprosessen? — og den russiske regjeringens anvendelse av kategoriske og urokkelige løgne, har avgjørende overbevist Sverige om hvilken karakter vennskapet i øst har. Psykologisk — men ikke politisk — har det knyttet Sverige uløselig fast til Vestverdenen. Og skulle ennå noen tvile på Russlands holdning, trenger han bare lytte et par ganger til Moskva radio! Om noen utenfor Sverige har trodd at svensk utenrikspolitikk var bestemt av roosveltsk tillit til Old Joe eller av tro på at det går å innta en uavhengig sosialistisk holdning mellom Østens stalinisme og Vestens kapitalisme, så er han på villspor. Et villspor som utenriksminister Undéns motiveringer kan ha bragt ham inn på. En ikke liten del av svensk utenriksdebatt omfatter kritikken av utenriksministerens motiveringer og formuleringer.

Det er selvfølgelig Sveriges geografiske beliggenhet og de faktiske maktforhold som er bestemmende for landets utenrikspolitikk. Avgjørende er at Sverige er en øst-vendt stat. Ikke en øst-orientert. Men en stat med

ansiket vendt mot øst. Tross Vestkystens, Göteborg-Malmøs betydning er Sverige først og fremst en Østersjøstat. Det er kortere over Alands-havet til Åbo enn fra Hälsingborg til Helsingør! Og tross den lange grensen fra Svinesund til Treriks, skiller Kjølen mer effektivt mellom de to land enn Alands jäsande hav skiller Sverige fra Finland. Østersjøen og maktforholdene i Østersjørummet har avgjørende betydning i svensk utenrikspolitikk. Og i Østersjørummet er atter to forhold avgjørende: Sovjets hensynsløse aggresjon siden 1939 og den kjensgjerning at Russland ikke lenger motvirkes av en tysk, dvs. en vest-europeisk stormakt i Østersjøen.

Også for Sverige er den russiske faren utenrikspolitikkens store faktor, men svenske politikere har ment at Sveriges beliggenhet ved Østersjøen tvinger til andre konsekvenser enn Norges og Danmarks.

Pressens debatter forteller mer enn Riksdagens. «Dagens Nyheter» bragte i mars en serie artikler, som under første overskrift «Utenriksdebatt under pari» skarpt kritiserte riksdagsdebatten. I en artikkel «Alliansefriheten blir tvangstanke» skrev bladet:

Et utenrikspolitisk ordskifte i riksdagen bør inneholde ivrige forsikringer om fast og urokkelig tro på alliansefriheten og ingenting mer; hvad som sies utover det, er av det onde. Holder de ikke riktig på alliansefriheten? spør isolasjonistenes ledere hver og en som antyder reservasjoner eller gjør avvikelser. Denne terror blir effektiv fordi at isolasjonistene er beredte til å stemple hver eneste refleksjon på siden av trosbekjennelsen som en maskert krigshets.

Nå, så ille er det vel ikke! Men «Dagens Nyheter» har lenge energisk forfektet at Sverige bør slutte seg til

Årets frekkeste (Forts. fra side 1)

tikkammer sendte ut sin berømte oppfordring til alle norske skip om å borde «Solbris».

... Noe surmulende har vi funnet oss i avgjørelsen — fordi det strengt tatt ikke var annen utvei. Men det er dog en bitter pille å svelge at selvsamme landssvikkompani sender ut en bok om sin flukt. De peker temmelig åpenlyst nese av norsk politi, norske myndigheter og norsk etterkrigsinnstilling. De er heller ikke det minste angergivne over sin uoppgjorte NS-regning.

Pillen er så bitter at de færreste vil la seg bløtgjøre av at den er sukret med smittende humør. Det er en munter og spennende reiseskildring som foreligger, og hvis det hadde dreiet seg om Østsonne-flyktninger for eksempel hadde den kommet høyt opp på best-sellerlisten.

Men her er det altså vi som er blitt lurt.

De aller fleste vil nok ergre seg. Men det er saktens en liten flokk som reagerer annerledes. Vi er blitt overlistet — men en flott gjennomført skøyestrek — eller skurkestrek — appellere tross alt til et eller annet i oss. Askeladden var ikke alltid på den riktige side av den vedtatte

moral. En lovløs piratskute ble «Solbris» kalt under sin flukt. Men våre guttedagers heiter oppholdt seg svært ofte på dekket av lovløse piratskuter.

Boka er utstyrt med en rekke morsomme tegninger. At den er utstyrt med en ennå lenger rekke trykkeil, er vel en minimal tilleggsanklage for dem som mener at hele verket er en eneste feil som må skrives på trykkefrihetens omkostningskonto.

Nei, om en skal more seg eller ergre seg, avhenger vel til slutt av om en skal følge norsk eller brasiliansk lov på det punkt. Men da blir fasit at vi bør følge den norske, mens hele utenverdenen kommer til å følge Brasils — og følgelig le av oss.

Om vi tross alt tillot oss et lite smil. Landssvikoppgjøret er jo til syvende og sist en omdiskutert affære, og det synes å herske enn viss enighet om at frontkjempere som ble dømt omkring den tid «Solbris» strøk på tokt, ble dømt svært strengt. Landsforvisning er jo også en straff og «Solbris»-karene tok den.

Vi er blitt overlistet, så vi får trøste oss med det. Boka er en hard prøvestein for vårt humør,

men klarer vi den, så er det kanskje ikke bare av det onde. Et lite smil nå vil gjøre mer for å avdempe motsetninger enn mangfoldige spalter landssvikoppgjørsdebatt.

Årets frekkeste bok. Noen liker frekthet andre er det en vederstyggelighet.

NA KOMMER KONKURRANSEN

Den beste mann vant — slik heter det i idrettssproget. Men den internasjonal konkurranse om markedene synes å vise det samme. Et eksempel fra den kjemiske industri tyder i den retning. En britisk fagforeningsleder, sekretæren i kjemiarbeidernes fagforbund, A. B. Lamb, sier at Tyskland og Italia tilbyr kjemiske industriprodukter til priser som ligger fra 25 til 75 pund pr. tonn under de britiske priser. Skal vi kunne oppta konkurransen, må arbeiderne sette alle kluter til, sa han. Det er ingen grunn til å legge skjul på at vi for tiden lider under øket konkurranse fra tyskerne, sier en annen, og denne konkurranse har ført til mindre virksomhet i engelsk industri. — Så får man bare håpe at dette ikke bærer i seg kimen til en ny krig, men man skal aldri forsverge noe når det går på pengepungen løs.

Lest - Tenkt - Sagt

Guds rike er ikke av denne verden. Derfor kan heller ikke Guds rike komme i kamp med et rike av denne verden, med mindre det siste vil oppkaste seg til sjelenes formynder. Men da er også kampen der.»

Biskop Smemo

— Og så var det han som hadde fått mistanke om at jeg ikke var vestvendt og spurte om jeg var østvendt, hvorpå jeg svarte at jeg var avvendt. —

Vi er mot loven (prislovsproposisjonen) og har advart mot den. Hvis den likevel blir vedtatt, har vi ikke annet å gjøre enn å oppmuntre dem som rammes av den til standhaftighet. Umoralen er i første rekke ikke deres, men lovens. Det vil til å begynne med gå hårdt ut over mange, selv om de ikke har gjort mere enn mange gjør i dag. Men det vil, som under krigen, få sin betydning for utviklingen.

(«Farmand» redaksjonelt nr. 41—1952).

BYRAKRATI

— Men hr. byråjefen, skulle inte den här kungörelsen kunna krånglas till betydligt mer?

På ryggen av den nye Speakers chair i det engelske underhus — en gave fra Australia — står innskåret: «Domini dirieg nos». Et parlamentsmedlem spurte speakeren, mr. Morrison — hva det betydde. — Tja, svarer han, egentlig betyr det vel: Herren lede oss — men når jeg hører debattene, så vil jeg heller oversette det med: Herren hjelpe oss.

En skjeppe forventninger er ikke å meget verd som en håndfull visshet.

Verdenskrigen er en hajfiskekamp som de små fisk skal holde sig ude af.

(Harald Bergstedt i «Revision»).

— Nå er jeg 37 år gammel og jeg føler meg helt ensom. Jeg har ikke en pike engang å kysse. — Kunne du ikke søke stilling som statsadvokat?

Norges Handels- og Sjøfartst.

I GEOGRAFITIMEN

— Hvordan kan du påstå at England er en halvøy?

— Jo, halvdelen har amerikanerne tatt til baser!

(«Krokodil», Moskva).

Norge-Danmarks linje og hevdet at Sveriges politikk bygger på illusjoner. Da ikke en eneste representant i riksdagen går inn for Sveriges tilslutning til A-pakten, forbitres bladet over denne demonstrasjon som avspeiler dets mangel på virkelig politisk innflytelse. Men en utenforstående bør ikke tro at Sveriges egenartede holdning er resultatet av «riksdagsterror». En annen sak er at det nok er blitt kotyme i riksdagen å la enhver utenriksdebatt munne ut i erklæringer om at man står enige om alliansefriheten.

I svensk utenriksdebatt rettes blikket mot Østersjøen, likesom man i norsk utenriksdebatt ser mot Nordsjøen og Vesterhavet, danskene derimot mest mot syd. Ved bedømmelsen av svensk utenrikspolitikk må man være klar over forandringene som har funnet sted i Østersjørummet under og etter annen verdenskrig. Disse forandringene er avgjørende for Finland og Sverige. Men de har også den største betydning for Norge-Danmark.

Etter første verdenskrig var det i Østersjørummet inntrådt en radikal forandring. I nord var Finland blitt en suveren stat, som søkte tilknytting til Norden. På østsiden oppsto de ire noe stabile, men i sitt befolkningsgrunnlag faste stater Estland, Lettland og Lithauen, enheter som klart skilte seg ut fra naboene Russland, Polen, Tyskland. Mot syd fulgte Øst-Preussen, Polske korridor, Tyskland. I syd-vest avsluttet Danmark. Russland var ingen stor Østersjømakt. I dypet av Finskebukten lå Leninograd, men den var ikke lenger hovedstad og hadde ikke Petersburgs betydning. Ingen av statene var tilknyttet noen maktallianse før Tyskland i Hitlers tid ble akse-makt. Ingen av statene inntok noen truende holdning til noen annen, — før Danzig-problemet for alvor ble satt på dagsordenen.

Med annen verdenskrig er situasjonen totalt endret og the big bad wolf har mer eller mindre fortært alle øst-sidens små Røddetter. Fra Haparanda i nord til Rostock i syd er alt russisk maktområde. Moksva har tiltatt seg bestemmelsesretten i Finnlands utenriks- og militærpolitikk. Russland er rykket ut av Finskebukten, i de tidligere baltiske statene er all motstandskraft hensynsløst likvidert og fra Finnlands sydkyst til langt vest om Rügen er Østersjøkysten utbygget til en sammenhengende russisk kystfestning. Øst-Preussen har skiftet befolkning og russifiseres. Polen er en satellittstat under russisk militærledelse. Øst-Tyskland er russisk okkupasjonsområde, hvor russerne er absolutt bestemmende i utenriks- og militærpolitikk. Ved vilkårlig makt-sprog har russerne utvidet sine sjøgrenser i Østersjøen og avvist enhver innvending. Og svenskene har nylig lært for alvor, at lenge før man kommer innenfor den nye sjøgrensen, befinner man seg på forbudt militært område.

Kommunistene mener at alt dette er av det gode, det tilkjennegir en uunnngålig utvikling av absolutt progressiv karakter. De tjener den så langt de formår, leverer materiell for russisk spionasjetjeneste og argumenter for russiske standpunkter overalt hvor disse synes stride mot svenske nasjonale interesser.

Nå som før avslutter Danmark i syd-vest Østersjøen, — men nå er Danmark en fremskutt bastion i et forsvarssystem rettet mot Russland. Disse fremskutte A-paktbastioner Norge og Danmark føles ofte i Sverige som en potensiell krigsfare. Svenskenes initiativ til nordiske enhetsforhandlinger etter krigen hadde vel bl. a. til hensikt å hindre at noe nordisk land skulle kjennes som potensiell krigsfare for et annet.

Sveriges kyst dekker hele den vestlige side av Østersjøen. Flyktninger — og spioner — er i disse år strømmet til fra øst og syd-øst. Politisk kontakt har Sverige bare med Finland. Men der er tilknyttingen så sterk at der i svensk politikk har hersket enighet om at intet skritt skulle tas, som kunne vanskeliggjøre Finnlands utsatte stilling. Skritt fra svensk side som kunne oppfattes som provokatoriske i Moskva, kunne føre til russiske troppeforlegninger i Finland og følelsen av fare og ubehag skulle bli ennå sterkere. Moskva hevder at A-pakten er aggresjonspakt med brodd mot Russland. Sveriges tilslutning vil i Moskva bli oppfattet som en aggressiv handling. Følgen kan bli russisk aggresjon, ytterligere innskrenkning av Finnlands selvstyre og russiske troppeforlegninger ved den svenske østgrense. Svensk politikk har tatt hensyn til denne mulighet, — «Dagens Nyheter» anser dette som fantasisitenkning og spør i stedet: Hvem er våre venner overfor den provokatoriske imperialisten i øst?

Og like innpå Sverige ligger Ålandsøyene med svensk folk. På et øyeblikk kan de bli russisk base utenfor Sveriges dør. Lenger i syd ligger Gotland midt i Østersjøen, den siste del av Sverige som opplevet russisk besettelse (1808) og med nordenden Fårø utbygget til fremskutt festning mot øst.

Denne korte beskrivelse er tilstrekkelig til å forstå hvad Østersjøen betyr for Sverige.

Så lenge Tyskland var en sterk Østersjømakt var problemet et annet. Deri lå Finnlands trygghet, som Norden ikke kunne gi Finland. Der var i Finland og Sverige alltid krefter som hevdet at disse stater måtte føle seg knyttet til Tyskland. For Finland og Sverige, i høyere grad enn for det

øvrige Norden, ble den totale tyske katastrofe en ulykke. Hele Østersjøbalansen gikk tapt. Det er gjenreisningen av en tysk makt, og særlig av en tysk Østersjømakt, som mer enn noe annet skrittvis kan forandre Finnlands og Sveriges posisjoner, og dermed deres utenrikspolitikk og forholdet mellom de nordiske land.

Finland står utenfor FN. Det er spart for en rekke ubehagelige problemer. I FN skulle landets representanter stadig være tvunget til å slutte opp om de russiske standpunkter mot sin vilje. Sveriges isolasjonspolitik medfører en viss usikkerhet. Gang på gang har dette ytret seg i stemmegivninger innen FN som har skilt Sverige fra Danmark og Norge og som har vakt debatt i riksdag og presse. Det gjaldt f. eks. Sveriges holdning i Korea-spørsmålet og dets initiativ i spørsmålet om forhandling om tysk enhet. Svensk opposisjon (Høyre og Folkepartiet) ser helst at man unnlater slike skritt som ytterligere øker den svenske isolasjon. Det møter hos opposisjonen ingen forståelse når utenriksminister Undén hevder at «man forventar av oss» at Sverige skal være en initiativtagende, meglende stat. I det hele: Under Sveriges ensomme seilas i denne vanskelige led føres der megen personlig opposisjon mot skutens skipper, utenriksminister Undén. Opposisjonen er enig i at Sverige skal føre en alliansefri nøytralitetspolitikk. Men det skal ikke herske tvil om at Sverige er en vestorientert stat; og Sverige skal ikke foreta unødige skritt, som øker forvirringen om hvad svensk isolasjonspolitik betyr. Opposisjonen skulle gjerne se at en diplomat av utenriksminister Chr. Günthers type stod i spissen for Utenriksdepartementet i Östen Undéns sted. Opposisjonen understreker jo også, meget sterkere enn sosialdemokratene — at Sverige mest mulig må stå sammen med Danmark

Folkerett og soldatopplæring

I «Folkehæren. Organ for Militærsambandet i Bergen» s nr. 11—52 skriver Olav Vatne:

«Den norske soldatopplæringi tykkjest på ymse umkverve no mykje å likna på den som vart fordømd i den tyske nazi-tidi.

Ein må vera komen langt ned når ein kan ta dei folkerettsstridande, ukjurlege instruksjonsfilmene frå den tyske nazi-upplæringi i bruk i den norske soldat-upplæringi.

«Heimevernsbladet» (under Heimevernsstaben) strikar elles og no (i nr. 10 — for oktober d. å.) i ein spesial-artikkel om gerilja — under at ein ogso her i landet på ymse umkverve gjeng endå meir inn for den før nemnde nazi-krigføringi.

Det stend nemleg m. a. i den gerilja-artikkelen:

«Så snart regulære hærstyrker eller Heimevern tar til med geriljakrigføring, må de fjerne distinksjoner. Under geriljaforhold er ikke disse nødvendige
Og videre:

«Så ett ord i rette tid om uniformer: Geriljastyrker som opererer i åpent eller vanskelig

terreng kan bære uniform når det er mulig eller tilrådelig. Men i tettbebyggelse må de som regel gå i sivile klær eller i fiendens uniformer»

Dette er etter engelske skoleanvisninger, tillempt norske forhold — med illustrasjoner fra Heimevernsstaben.

Krigføring i samsvar med o- vori militærupplæring er jølv-sagt og eit eklatant brot på dei internasjonale rettsreglane soleis — og endå verre: eit brotsverk mot det avnlege sivilfolket som sjølsagt alltid vil få lida for so- vori uferd) ..

Ein torer spyrja um det er med Forsvarsdepartementet, Regjeringi og Stortinget sitt vitande, og — kan henda med deira vilje, og — at soldatopplæringi her i landet no m. a. vert staka ut og/ eller gjeng for seg soleis — med den sjølvsgade fyigd at det ogso må verta handla sameleis i ein mogleg krig?

Dersom dette ikkje er tilfelle, gjeng ein ut frå at det frå øvste hald straks vert gripe turvande inn mot deim som hev sett ei so- vori brotsleg soldatopplæring i verk — so misferdi vert stogga og det galne og fårlege retta!

HVA DET FORLANGES AV VEST-TYSKLAND

En hær på 1 million mann.

I programmet for Bonn-regjerings opprustningsplaner heter det at de vest-alierte forlanger at Tyskland skal sette en hær på benene som skal gå inn som en del av det Europeiske forsvarsfellesskap. Hæren skal bestå av ca. 40 generaler, 250 oberster, 900 oberstløytnanter, 2000 majorer, 6300 kapteiner og 12300 løytnanter. Dertil kommer så 80000 underoffiserer foruten soldatene som det ikke er oppgitt tall for, men som kan anslås til ca. 1 million mann.

En hatets apostel.

Kommunistene i alle land søker etter forsvar for dødsdommene i Praha. En av de verste synes å være den danske kommunistiske jøde, Isak Grünbaum, som i det danske kommunistorgan «Land og Folk» bl. a. skriver:

«I Slansky-saken er den zionistiske organisasjon og staten Israel inndratt. Er det noe merkelig i det? Nei, dessverre — staten Israel og den zionistiske organi-

sasjon står nemlig i dag i den amerikanske spionasjes tjeneste på samme måte som f. eks. den danske stat og som f. eksempel Eiler Jensens Samvirkende Fagforbund».

Om dette skriver venstrebladet Dannevirke i Haderslev at det er noe av det motbydeligste som er sett på trykk. Det er jo fullkommen vanvittig, sier bladet og fortsetter:

«I sitt grenseløse hat til det vestlige demokrati dømmes den danske jøde altså på forhånd enhver som amerikansk spion, der tilhører staten Israel, zionismen — staten Danmark eller De samvirkende Fagforbund.

Men det er kanskje allikevel godt at en hatets apostel som i Grünbaum får sagt hva han mener, kanskje det kan åpne øynene på en og annen av dem som tror de kan drive fredsduepolitikk mot kommunistene?»

Det er sagt . . .

«Da jeg hørte på overføringen fra Stortinget i går, kom jeg til det resultat at det må være en

dårlig valgordning som gjør det mulig å få valgt så mange dårlige talere».

(Suresen i «Nybrott»).

En mann beklaget seg kraftig til det franske innenriksministeriet forleden. Han hadde oppdaget at det hemmelige politiet lyttet av både hans kontor- og privattelefon.

Mannen var Roger Duchet, post- og telegrafministeren.

«Jeg vet ikke noen så effektiv måte å sikre opphevelsen av dårlige eller forhatte lover som en gjennomføring av dem».

President U. S. Grant (1869)

??

«Det berettes at generalstaben i sin tid ble testet, men at man ilte med å hemmeligstemple resultatet, hva det nå berodde på».

(Svensk «Dagens Nyheter»).

Det meste i livet får man betale for dyrt. Det eneste som er verd sin pris er det som man får gratis — slikt som solen, luften, vannet, naturen, søvnen, helsen og kjærligheten

Olle Wedholm, svensk forf.

og Norge innen FN, og ikke ta skritt som vanskeliggjør forståelsen mellom de nordiske statene.

Da Acheson-planen ble lagt frem i FN fikk den umiddelbar tilslutning av utenriksminister Undén. Planen går som kjent ut på å hindre at FN's Sikkerhetsråd skal bli berøvet all handlegkraft ved krigstilfelle. Det kreves enstemmighet ved rådets vedtak og siden den latente verdenskonflikt er blitt konstant og motsetningsforholdene låst fast, kan man ikke lenger gjøre regning med enstemmighet. Etter planen skulle rådet da med stemmeflertall kunne «rekommandere» medlemsstatene den holdning de skulle innta. Det skulle muliggjøre for FN å ta standpunkt i krigstilfelle uten enstemmighet*).

Den tidligere forsvarsminister, landshøvding Allan Vougt fikk i oppdrag å utarbeide en innstilling i saken. Vougt ansees som en forsiktigere opportunist enn utenriksministeren. Innstillingens kjerne var at Sverige skulle ta avstand fra enhver forpliktelse som kunne følge av Acheson-planens gjennomførelse i FN. Man skulle kanskje kunne sammenfatte Sveriges FN-politikk slik:

Sverige ønsker å være aktivt medlem av FN. Men Sverige vil føre en alliansefri nøytralitetspolitikk, det vil ikke ta del i en politikk som Russland betrakter som aggressiv og fiendtlig. Ved en akutt internasjonal konflikt forbeholder Sverige seg å velge enten å ta del i krigen eller bryte med FN. «Rekommanderer» FN Sverige å ta del i sanksjoner eller aggressive skritt, forbeholder Sverige seg å stå fritt. Sverige kan gi en begrenset støtte, —

slik som i Korea-krigen.* Men mener Sverige at «rekommandasjonene» kan føre til storkrig, forbeholder Sverige seg å si nei. Sveriges alliansefrie nøytralitetspolitikk befri landet for forpliktelse til å støtte noen maktgruppe, også den maktgruppe som har flertall til å beslutte «rekommandasjoner» innen FN. Sverige vil heller ikke stille noen frivillig FN-styrke, slik det tidligere har vært tale om.

At tanken om et bedre nordisk samarbeide ikke er oppgitt kom til uttrykk i noen ord av Høyres fører Jarl Hjalmarsson våren 1952. Han uttalte:

Alt tyder på at vi får dele våre skandinaviske nabolands skjebne. For å ta et konkret eksempel: Bornholm er en dansk øy. Fra forsvarssynspunkt er den primær for Sverige, men sekundær for Danmark. I en motstanders hånd er Bornholm et usenkkelig hangarskip, nødvendig for et angrep mot de sydlige deler av vårt land. Var det ikke naturlig at vår regjering kom i kontakt med danskene for å se hvilke anstrengelser som kan og bør gjøres for å tilgodese de svenske interesser når Danmark bygger opp øyas forsvar?

Bornholm er et nordisk problem. Der er flere. Narvik-banen er et annet. Hos utpregede isolasjonister møter Hjalmarsson imidlertid motstand. Delvis i Høyres organ «Svenska Dagbladet». Man hevder at det ikke lenger kan tas opp militærpolitiske forhandlinger med Danmark eller Norge. Disse stater er ikke militærpolitisk selvstendige. Ved slike forhandlinger kommer Sverige i umiddelbar kontakt med A-paktens amerikanske eller engelske befalshavere i disse land, og

* Sverige støtter FN-troppene med sanitetshjelp men er besluttet på ikke å stille tropper.

skritt som blir tatt blir ledd i A-paktens forsvarsforberedelser og Sverige blir således meddelaktig i disse.

Man ser her den praktiske konsekvens av at landene går hver sin vei. Dette hindrer svensk initiativ og nordisk samarbeid på punkter, hvor samarbeid ville være til Sveriges og Nordens fordel. Kritikerne av svensk isolasjonspolitik kan således finne svake punkter. Det liberale «Dagens Nyheter» har som forsvar for Høyres fører uttalt:

Mottagelsen av disse konkrete innblikk i den sjablonmessige nøytralitetsdebatten beviser hvor ørkesløsts og problemskapende meningsutvekslingen har blitt. Man vil ikke høre tale om komplikasjoner, vil ikke se hvilke livsfarlige brister som følger med isoleringen fra nabolandene og de store demokratiers forsvarssystem.

Også kommunistene, som i prinsippet støtter isolasjonspolitikken, fremkommer med avvikende forslag. I Førsta kammarn foreslo i våres kommunisten Öhman, at Sverige skulle stå fast ved den alliansefrie linjen, men det skulle i FN støtte Sovjets «fredsaksjon», det skulle tre ut av Marshall-organisasjonen og Europarådet. Tidligere utenriksminister Rick Sandler svarte, at et enklere forslag da var: Riksdagen anmoder regjeringen om å hente direktiver fra politbyrået i Kreml! Med utgangspunkt i statsminister Kekkonsens uttalelse foreslo Öhman også at Sverige skulle ta initiativ til nye nordiske forhandlinger for å skape en alliansefri nordisk blokk og få Danmark-Norge ut av A-pakten. Statsminister Erlander svarte at situasjonen ikke inneholdt noen mulighet for å realisere tanken. Han kunne svart at Moskva etter all sansynlighet ville nedlegge et ener-

gisk veto mot en nordisk militærpakt til forsvar for ubetinget nøytralitet og sikkert ville forby Finland å ta del i en slik blokk. Slike kommunistiske forslag har bare taktisk interesse for Moskva i dag, Moskva ville selv være den første til å hindre deres virkeliggjørelse.

Sett fra nordisk og europeisk synspunkt er selvfølgelig en enhetlig nordisk utenrikspolitikk og en forening av Nordens militære styrke en lykkelig fremtidsdrøm. Alle de nordiske land har vel i fortiden sett mer nasjonalt, enn nordisk på problemet. Men følgen er at motsetningene i Norden kan bli skjebnessvangre.

Men en forandring inntreffer ikke på grunnlag av ønskeforestillinger. Utenrikspolitikk er uttrykk for reelle maktforhold og den endrer seg med endrede maktforhold. Når opprustningen i Europa er gjennomført, når et europeisk samarbeid — inklusive Tyskland — er utbygget og en ny europeisk solidaritet er skapt, vil kanskje en annen ånd prege Europa enn den som i disse år har skapt frykten og usikkerheten. En eventuell tysk makt i Østersjørummet vil endre Finnlands og Sveriges posisjoner. Trenges Russland tilbake i Østersjøområdene, befries politisk tenkning og politiske krefter i disse land. Da kan de orientere seg friere og søke nye veier.

To hovedfaktorer teller for Østersjøstatene: Frykten for Russlands aggressjoner og følgene av Tysklands katastrofale ødeleggelse som fjernet all motvekt mot russisk makt i Østersjøen. Blir i tidens løp disse faktorer overvunnet, så åpnes muligheten for atter å gjenforene Norden på en felles linje. Og med en ny tids erfaringer kanskje mer effektivt enn på et tidligere tidspunkt.

FORBUNDET

Forbundsmøte Oslo

FORBUNDETS møte i Ingeniørenes Hus i Oslo den 10. desember ble dessværre rammet av to uhell.

For det første ble avisens utsendelse — som det var ordnet med den foregående uke — forsinket p.g. a. forskjellige tekniske detaljer i ekspedisjonssentralen, slik at møteannonsen ikke kom ut til publikum før på selve møtedagen. Dette førte med seg at deltagelsen ikke ble så stor som man ellers kunne ha regnet med.

Dernest ble møtets hovedtaler — Erling Bjørnson — et par dager før rammet av en lungebetendelse som har bunnet ham til et lengere syke-

leie. Dette var et stort avbrekk i planene for møtets avvikling. Det var særdeles mange som hadde satt pris på atter å få høre Bjørnsons myndige røst. Forhåpentlig vil forventningene i så måte kunne innfries om ikke lenge.

Forbundets formann og sekretær ga i løpet av et par timer forsamlingen en utredning om de mer aktuelle spørsmål i Forbundet. Etterpå utspant det seg en diskusjon som ga en flerhet av tilhørerne anledning til å ytre seg. Først etter fire og en halv time kunne formannen takke for et møte som — tross alt — måtte ansees meget vellykket.

Lag sammenkomster

DET ER MEGET om å gjøre at våre meningsfeller rundt om i by og bygd holder oppe den innbyrdes kontakt. I løpet av siste år er det på en rekke steder laget i stand aften-tilstelninger for den enkelte bygd eller krets, og de deltagendes tall har jevnt over vært stort. Ved flere slike møter har Forbundets sentralledelse hatt anledning til å delta.

Ideen med disse møtene er god, og det har rådd alminde-

lig tilfredshet med realiseringen. Det vil være ønskelig om eksemplet kunne bli fulgt i langt større utstrekning. Nå i jul- og nyttårstiden er det berammet flere møter og vi håper i Forbundet på enda fler. Blir sekretariatet varslet i noenlunde betimelig tid, og er ikke avstandene altfor store, vil gjerne sekretariatet la seg representere og gi den nærmere orientering som måtte være ønskelig.

Forbundssekretæren.

AVISEN

Inngående post og personlig møtende bedyrer i overstrømmende enstemmighet gleden over at vi har fått «vår» avis tilbake. Savnet i de seks ukers intervall har åpenbart vært følelig.

Men nå gjelder det også å ta vare på det vi har fått. Skal vi kunne gjøre oss håp om at det tiltak som nå med store anstrengelser er blitt realisert skal holde, må det vises aktiv interesse fra alle hold. Med de fremstillingsutgifter som en avis krever i dag, lager den seg ikke selv.

Nu slår vi ring om avisen vår alle som én. Vi betaler kontingent prompte og vi sørger for nytegning innen vår bekvemhetskrets. La ikke ennu en gang de folk som ofrer seg for dette arbeidet, slite seg ihjel på grunn av økonomiske vanskeligheter.

Barnet er som sagt født. Nå gjelder det å ta hånd om det, slik at det blir sunt og sterkt og utviklingsdyktig. Dette avhenger helt og holdent av hva vi — hver og én av oss — foretar oss. Og her må ingen svikte.

Send inn kontingenten og tegn nye abonnenter! Det er den eneste måten å sikre det nye foretagendes fremtid på. . . .

Forbundssekretæren.

ET DYSTERT TIDSBILLEDE

Det uavhengige danske blad «Information» skriver i en ledende artikkel:

«Velfærdsstaterne har lige saa fyldte sindssygehospitaler, som diktatorene har politiske fængsler. Vi har genindført skriftestolen ved at overgive os paa naade og unaade til psykoanalytikere. Vi finder det nødvendigt at lave kartoteker og har mange steder indrettet os et tankepoliti, hvis kvalifikationer aabenbart bestaar i, at det ikke kan tænke. Vi frygter hekseprocesserne. Og i Tsjekkoslovakiet, som indtil for fem aar siden holdt vore idealer i ære og demokratiet i hævd, er hekseprocessen nu en altoverskyggende realitet. Vi bør drage den nytte af den, at holde den i usvækket erindring som det hidtil klareste udtryk for det sidste og endelige resultat af den træthed, som kan gribe os selv og maaske bringe os til at tvivle om værdien af det, vi har naaet. Vi kan ikke tvivle om, at der findes en anden løsning, og at den vil blive fundet, hvis vi bevarer viljen dertil».

RHINLAND VEST FOR RHINEN

et område på godt og vel 12 000 kvadratkilometer, er blitt det største amerikanske militære forsyningsentrum i nærheten av jernteppet. Det ligger 140 km i luftlinje fra den øst-tyske grense og 250 km fra den tsjekkoslovakiske grense. Mange taktiske og forsyningsmessige installasjoner er hemmelige, men for den tyske entreprenør og de tyske arbeidere er området blitt et nytt Eldorado, hvor gullet flyter.

In memoriam

Arne Strøm

Kjære Arne!

Det kom som et sjokk på meg og alle dine venner i Namdalen, da vi fikk budskapet om din hurtige bortgang, og vi spurte oss selv: Hvorfor nettopp du, en av de beste i arbeidet for sannhet og rett.

Du var en adelsmann og du elsket ditt fedreland høyt. Det var deg derfor ubegripelig at onde makter stemplet deg som «sviker». Den gode samvittighet var for deg personlig nok, men av hensyn til din hustru, dine barn og etterkommere satte du som til-litsmann i vårt Forbund alle dine krefter inn på arbeidet for å renvaske deg og dine kamerater. Du opplevet ikke å se resultatene herav, men vi, dine venner, og alle der likesom du ser sin ære som sitt dyreste eie, vi vil fortsette arbeidet i din ånd.

Vi takker deg for alt og lyser fred over ditt minne!

W. H.

EKTESKAP

er inngått 3. juledag mellom frk. Gerd Romberg og Trygve Gundersen, sønn av kaptein Trygve Gundersen og hustru, født Rogsund, Porsgrunn.

HARSEMSAKEN

kommer for Høyesterett i løpet av januar måned, skriver «Friheten».

Engelsk sjøoffiser om admiral Raeder

Kaptein i den engelske marine, Russel Greenfell skriver i «Daily Telegraph» om dommen over den tyske admiral Raeder og formulerer sin uttalelse i følgende 3 punkter:

1. «Planleggingen av krig før 1939». Dette var hva våre egne admiraler selv har gjort og hva de ennå gjør i dag og for hva de har fått og får sin lønn. Hvis deres virksomhet er forbrytersk, så er mr. Watts (en tidligere innsender i bladet) og hver eneste skattebetaler medskyldig.

2. «Deltager i en angrepskrig» mot Polen. Russerne marsjerte inn fra den andre siden og angrep senere Finland, for hvilket de gjennom Folkeforbundet brennemerkedes som angripere.

3. «Planlegging av angrepet på Norge». Av mr. Churchill bok fremgår det klart, at det gikk opp i opp hva angår de tyske og de engelske hensikter mot dette land, mens derimot den første grove krenkelse av den norske nøytralitet ble gjort av britene.

4. Oppslaget om snarest å «besette Grekenland». Britene var der alierede.

5. «Ordren om angrep på russiske u-båter seks dager før krigserklæringen». President Roosevelt ga amerikanske skip ordre om å angripe tyske u-båter seks måneder før det formelle krigsutbrudd.

6. «For å ha drevet løgnpropaganda mot mr. Churchill i anledning av «Athenia»'s undergang». Jo mindre man taler om propaganda-felttog, desto bedre.

7. «Ordren om uinnskrenket u-båtskrig». Domstolen — om den enn fastholdt at dette var den værste anklage mot Raeder og selv om den erklærte ham skyldig — uttalte: «Til u-båtkrigen ble det ikke tatt hensyn i den generelle domsmotivering etter som engelskmennene og amerikanerne likeledes gjennomførte en slik krig. Hvorfor fant man da Raeder skyldig, når man ikke uttalte sitt «skyldig» mot en eneste britisk eller amerikansk offiser for en slik, som meget alvorlig forbrytelse?»

8. «Indirekte ansvar for skyting av krigsfanger». Russerne hadde for vane på stedet å skyte ned visse kategorier av tyske fanger.

Tror mr. Watts fremdeles at livstidsstraffen mot admiral Raeder er et mønstereksempel på juridisk objektivitet og fairness? Mr. Watts sier riktignok at han ikke påberoper seg dommen. Men etter min enkle oppfatning betrakter jeg et domstolresultat som en temmelig viktig del av en prosess og hvis mr. Watts nå skulle sitte i fengsel har jeg følelsen av at han skulle være enig med meg i dette.

Vi skal bare tilføye at den britiske marineoffisers syn på lynchjustisen i Nürnberg mere og mere gjør seg gjeldende blant menn av ære både i England og USA. Men — det er jo politikerne som bestemmer, og bak dem står den store ukjente som ingen nåde viser.

PENGENE DE RULLER

Vi henter følgende fra «Folket» nr. 11—52:

«Det er store summer som er bevilget til forsvaret. Aldri har det vært så flust med penger i de militære kasser som i dag. Men derfor bør det fares fram med lempe, og spares der hvor det spares kan.

Det er ikke vår mening å være pirket som en statsrevisor i London under krigen var det. Han kom med bemerkning om en regning på lebestift og pudder anskaffet til den norske folkeskolen i Skottland. De måtte ikke kjøpe slikt til jentungene — mente han. At det skulle brukes til en teaterforestilling kunne denne trofaste skolelæreren fra Vestlandet ikke vite.

Når troppene fra Trøndelag, som under oppmarsjen til øvelse «Høst» var på Elverum, kjørte til Oslo for å hente poteter og melk, så hører vel det med til militær administrasjon. At potetene og melken først ble sendt fra Hedemark til Oslo for at det kunne hentes der inne, hører til tilfeldighetene.

ORGANISASJON AV TILBAKEBETALINGEN

Det danske frihetsblad «Revision» skriver at det nå ser ut til å bli alvor av en samling av offrene for de tilbakevirkende straffelover med krav om tilbakebetaling av fortjeneste som var godkjent av myndighetene under okkupasjonen. Ofrene selv sier bladet, innser endelig at deres rett er likeså soleklar som den høyesterett gir de store, formående «vernemagere» og derfor er det en organisasjon i gang over hele landet.

SYNDEFALLET UNNGATT?

Den 71-årige spanske maler Pablo Picasso vil anlegge sak mot den franske kunstkritiker Jean Delorme for dennes anmeldelse av Picasso's maleri «Syndefallet». Delorme hadde skrevet: «Når man betrakter Picasso's Eva, kan man ikke forstå hvorledes det overhodet kunne oppstå noe syndefall». — Det var forøvrig Picasso, som laget kommunistenes fredsdue, noe som han visstnok ikke er så begeistret for i dag.

